

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Къэралыгъо тынхэр афагъэшъошагъэх

А. Гусев.

Росгвардием АдыгеимкIэ и Гъэлорышлэлэ идзэкъулыкъушлэхэу, илофышлэхэу цытху пылъэу зипшъэрыл зыгъэцакIэхэрэм къэралыгъо тынхэр къазэрафагъэшъошагъэхэм фэгъэхыгъэ Iофтхьабзэ АР-м и Правительствэ зычIэт унэм тыгъуасэ цыкIуагъ. Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Мурат тынхэр ахэм аритыжыгъ.

Донбасс цыкIогъэ заохэм ахэлэжыагъэхэм, ахэм яунагъохэм, фэхыгъэ дзэкъулыкъушлэхэм яунагъохэм Iэпылэгъу афэхъугъэныр ары. ХэушъхьафыкIыгъэ дзэ операцием хэлэжъэрэ дзэкIолIхэм, тыналэ зытедгъэтынэу кытфагъэзэгъэ дзэ частхэу Адыгеим цыIэхэми яцыкIэгъэ Iэпылэгъур ягъэгъотыгъэным партией «Единая Россия» илахъ хешыхъэ. Мыщ фэдэ Iофыгъохэм республикэм

и Лышъхъэ ышъхъэкIэ ыналэ атырегъэты.

Адыгеим и Лышъхъэ Росгвардием илофышлэ анахъ хъупхъэхэм орденэу «Хэгъэгум ыпашъхъэ гъэхъагъэхэр зэрэщырилэхэм фэшI» зыфилоу я II-рэ шъуашэ зилэм имедаль, медалэу «За отвагу» зыфилоуэр, Суворовым имедаль Iофтхьабзэм щаритыжыгъэх.

АР-м и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Iофтхьабзэм джащ фэдэу хэлэжыагъэх АР-м и Апшъэрэ хыкум и Тхьаматэу Шумэн Байзэт, федеральнэ инспектор шъхьалэу Сергей Дрокинэр, Росгвардием АР-мкIэ и Гъэлорышлэлэ ипашъэу Олег Якушевыр, АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэ игуадзэу, Урысыем и Лыхъужъэу Цэй Эдуард.

Республикэм ипашъэ Росгвардием АР-мкIэ и Гъэлорышлэлэ илофышлэхэу тынхэр кызфагъэшъошагъэхэм афэгъушъуагъ.

«Росгвардием илофышлэхэм хэушъхьафыкIыгъэ дзэ операцием цызэшъуахырэ анахъ Iоф къынхэр афагъазэ. Ащ хэтхэм сьд фэдэрэ пшъэрылIи дэгъоу агъэцакIэ. Апшъэрэ главнокомандующым кышъуфишыгъэ пшъэрылIхэр гъэхъагъэ хэлъэу жьугъэцэкагъэх, тыхэгъэгу ифедэхэмрэ ишъхьафитыныгъэрэ къэжъугъэгъунэхъэзэ, шъолпырыкIэхэм арысхэр къэшъуухъумэхъэзэ, лыхъужыныгъэрэ псэемы-

блэжыныгъэрэ кызхэжъугъэфагъ. Шъори, хэушъхьафыкIыгъэ дзэ операцием хэлэжъэрэ тидзэкIолIхэу зэрифэшъуашэм тетэу зипшъэрыл зыгъэцакIэхэрэми, лъэшэу тышъуфэраз. ДзэкIолI пэлчъ тырэгъушхо. ТидзэкIолIхэми, ахэм яунагъохэм арысхэми зэрэфэльэкIау тапэкли Iэпылэгъу тафэхъушт. Анахъэу мэхъанэ зэттырэ лъэныкъохэм ар ащыщ», — **кыIуагъ Къумпыл Мурат.**

Дзэкъулыкъушлэхэмрэ ахэм яунагъохэм арысхэмрэ Iэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымкIэ Iофтхьэбзэбэ Адыгеим цызэрахъэ. Муниципалитетхэм куп гъэнэфагъэхэр ащызэхашагъэх, хэушъхьафыкIыгъэ дзэ операцием хэлэжъэрэм иунагъо социальнэ Iофышлэ рапхыгъ. Къэралыгъо фондэу «Хэгъэгум иухъумакохэр» зыфилоуэм икьутамэ чанэу Iоф ешIэ. Ащ пшъэрылIэу иIэр хэушъхьафыкIыгъэ дзэ операцием иветеранхэм, 2014-рэ илъэсым кыщегъэжыагъэу

Зэдэлэжьэныгъэм зырагъэушьомбгъушт

Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат Сбербанкым и Къыблэ-Тыгъэкхохъэлэ банк и Тхьаматэу Анатолий Песенниковым Иофшлэгъу зэлуклэгъу Правительствэр зычлэт Унэм щыдырилагъ. Тишъольыррэ банкымрэ тапэклэ зэрэздэлэжьэштхэм ащ цытегушылагъэх.

Зэдэгущылэгъум хэлэжъагъэх АР-м иминистрэхэм я Кабинет и Тхьаматэу Клерэцэ Анзаур, АР-м иминистрэхэм я Кабинет и Тхьаматэ игуадзэу Лыхъэс Махьмуд, АР-м финансхэмкӀэ иминистрэу Виктор Орловыр, АР-м экономикэ хэхьоньгъэмкӀэ ыкли сатыумкӀэ иминистрэу Шэуджэн Заур, Сбербанкым и Къыблэ-Тыгъэкхохъэлэ банк икьутамэу Краснодар цылажъэрэм игъэорышаклоу Татьяна Сергиенкэр, Адыгэ къутамэм игъэорышаклоу игуадзэу ДышъэкӀ Асхьад.

АР-м и Лышхъэу къыклигъэтхыгъ республикэмрэ Сбербанкымрэ илъэсыбэ хъугъэу хахьохэр зилэ зэдэлэжьэныгъэ азыфагу зэрилтым. Проект зэфэшхьафхэр пхырашхэмкӀэ, экономикэм хахьо фашынымкӀэ, цыфхэу шъольырым щыпсэухэрэм финанс лъэныкъомкӀэ Иоф зэрадашлэрэм идэгъугъэ хэгъэхьогъэнымкӀэ ащ амал къеты.

«Предпринимательствэм зиушьомбгъуным, бизнес цыклумрэ гурытымрэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэным, инвестициехэр къещэлэгъэнхэм апае ищыкӀэгъэ пстэуми чэзыу-чэзыоу тэдэлажъэ. Ащ пае амал зэфэшхьафхэр тэгъэфедэх, ахэм ащыщ финанс амалхэу Сбербанкым къытыхэрэри. Экономикэм илъэныкъо шхьалэхэм хахьо ашлынымкӀэ

бизнесым къыпагъохырэ фэдэ зыхэлъ кредитхэм яшлуагъэ къэкӀо. Инвестиционнэ, социальнэ проектхэр зэдэгъэцӀэгъэнхэмкӀэ, цифрэ шыкӀэ-амалхэр гъэфедэгъэнхэмкӀэ зэдэлэжьэныгъэм зедгъэушьобгъуным тыфэхъазыр», — **къылуагъ Къумпыл Мурат.**

Цыфхэм къэралыгъо лэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымкӀэ УФ-м и Президентэу Владимир Путиным къырихыжъэгъэ Иофыгъохэр пхырыщыгъэнхэмкӀэ зэдэлэжьэныгъэми зэлуклэм цытегушылагъэх. Ащ фэдэ программэхэм ащыщ фэгъэкӀотэн зыхэлъ ипотеchnэ кредитхэр тыгъэнхэр. Сбербанкым зэригъэунэфыгъэмкӀэ, илъэсыр къызижъагъэм къыщыублагъэу Адыгеим ипотекаемкӀэ чыфзу шатыгъэ пстэуми азыныкӀор унагъохэу сабыйхэр зилэхэм ателытэгъэ программэм къыдыхэлъытагъ (сомэ миллион 900-м ехъу) ыкли «Къэралыгъо лэпылэгъу-2020» зыфилоэрэмкӀэ (сомэ миллион 600-м нэс).

Джыри зы лъэныкъо шхьалэу ялофшлэнкӀэ щытыр фэгъэкӀотэн зыхэлъ ахъцэ чыфэ тынэу предпринимательхэм яфедэхэр нахьыбэ шыгъэнхэмкӀэ зишлуагъэ къақлорэр ары. Джащ фэдэу 2023-рэ илъэсым иапэрэ мзых Адыгеим ибизнес Сбербанкым миллиарди 2,1-рэ хъурэ кредит къыщыратыгъ.

«2023-рэ илъэсым иб-

дзэогуьм мазэ и 1-м ехъу-лэу банкым зэкӀэмкӀэ кредитэу республикэм щитыгъэр сомэ миллиард 35-м шхьарыкӀыгъ, ытын амалэу илэр сомэ миллиард 33-м нэсыгъ. Илъэс пчъагъэ хъугъэу тэлэгу Адыгеим щыпсэухэрэ Сбербанкым цифрэ шыкӀэ амалэу къытыхэрэм лъэныкъо зэфэшхьафхэмкӀэ нахьыбэу къызэракӀупчӀэхэрэр — унэхэм ящэфыкӀэ, зекӀонымкӀэ, сатыумкӀэ, псауныгъэм икьэу-хъумэнкӀэ, гъэсэнэгъэмкӀэ, спортымкӀэ, нэмыкӀыбэхэмкӀэ. 2023-рэ илъэсым пытэублэжы республикэмкӀэ мэхъанэшхо зилэ проектхэмкӀэ инвестицие лэпылэгъум, Адыгеим щыпсэухэрэм ящыкӀэгъэ ESG-проектхэу лъэныкъуипшӀ пчъагъэмэ атэгъэлсыжъагъэхэм япхырыщын», — **къылотэгъ Анатолий Песенниковым.**

Зэдэгущылэгъум икӀэу АР-м и Лышхъэу къыклигъэтхыгъ зэдэлэжьэныгъэм хэгъэхьогъэн зэрэфаем, джащ фэдэу шъольырым ипредпринимательствэу цыклумрэ гурытымрэ лэпылэгъу ягъэгъотыгъэнымкӀэ, социальнэ проектхэр пхырыщыгъэнхэмкӀэ ыкли лъэхъаным диштэрэ цифрэ амалхэр гъэфедэгъэнхэмкӀэ Сбербанкымрэ АР-м экономикэ хэхьоньгъэмкӀэ ыкли сатыумкӀэ и Министерствэу зэу ялофшлэн зедгъэштэныгъэ хэлэу агъэцӀэным ямэхъанэ зэрэиным.

Къэралыгъо шлухъафтыныр
афагъэшъуашэмэ хъунэу къагъэлъагъохэрэр

Иофшлэгъэ гъэшлэгъон

Монографияеу «Пандемия COVID-19 как вызов власти и обществу: политико-социологический взгляд» зыфилоу политическэ шлэныгъэхэмкӀэ докторэу, профессорэу Жадэ Зуриет япащэу Адыгэ къэралыгъо университетым Иофшлэ куп къыгъэхъазырыгъэр шлэныгъэм ыльэныкъокӀэ АР-м и Къэралыгъо шлухъафтын фэгъэшъошэгъэнэу къагъэлъэгъуагъ.

АКЪУ.

Научнэ Иофшлагъэр зыфэгъэхьыгъэр пандемием илъэхъан обществомрэ хабзэмрэ зэрэздэлэжьагъэхэм япхыгъэ зигъо Иофыгъохэр ары. Хабзэмрэ обществомрэ республикэм зэрэщызэдэлэжьэнхэ алъэкӀышт шыкӀэхэр авторхэм агъэунэфыгъэх, цыфхэм хэбзэ лэшхъэтхэм цыхъэу афашырым зыкӀегъэлэтыгъэнымкӀэ политикэ-социологическэ зэфэхьысыжъхэр ашлыгъэх. 2020 — 2021-рэ илъэхъан Адыгеимрэ Краснодар краимрэ ащызэхашэгъэгъэ социологическэ ушэтынхэр ащкӀэ къызфагъэфедэгъэх.

АКЪУ-м зэхэубытэгъэ ИофыгъохэмкӀэ и НИИ этнокультурэ ИофыгъохэмкӀэ и Лабораторий ары ушэтынхэр зыщызэхашагъэхэр. Мы монографием дэлэжьагъэх политическэ шлэныгъэхэмкӀэ докторэу Жадэ Зуриет (ар научнэ пащэу ыкли пшъэдэкӀыжъ зыхьырэ редакторэу щыт), философияеу шлэныгъэхэмкӀэ докторхэу Шьоджэ Асиет, Лаушэ Светлан, Надежда Ильиновар ыкли социологиеу шлэныгъэхэмкӀэ кандидатэу Елена Куква.

«Взаимодействие власти и общества в условиях нового глобального риска: тенденции (дизинтеграции (на примере Республики

Адыгея и Краснодарского края)», «Механизмы укрепления доверия к власти в регионах России в постпандемийный период: политико-социологический анализ» зыфилоэрэ проектхэу илъэси 3 Иоф зыдашлагъэхэм монографиеу къақлэкуагъ. Къэлогъэн фае фундаментальнэ ушэтынхэмкӀэ Урысые фондымрэ социальнэ ушэтынхэмкӀэ Экспертнэ институтымрэ а проектхэм къазэрадырагъэштагъэр.

Пандемием илъэхъан республикэу сообществэхэр нахь зэкӀогъэуцогъэнхэмкӀэ амалэу цылагъэхэр къызэхашыгъэх, анкетэхэр къызфагъэфедэхэзэ, шлэныгъэлэжъ купым Адыгэ Республикэми, Краснодар краими социологиеу ушэтынхэр ежъ-ежъырэу ащызэхашагъэх. Коронавирусым нахь зымыушьомбгъушлэныгъэхэмкӀэ докторэу Жадэ Зуриет (ар научнэ пащэу ыкли пшъэдэкӀыжъ зыхьырэ редакторэу щыт), философияеу шлэныгъэхэмкӀэ докторхэу Шьоджэ Асиет, Лаушэ Светлан, Надежда Ильиновар ыкли социологиеу шлэныгъэхэмкӀэ кандидатэу Елена Куква.

«Краснодар краим егъэпшагъэмэ, хабзэм цыхъэу зэрэфашырымкӀэ индексхэр 14-кӀэ Адыгэ Республикэм нахь цы-дэкӀолягъэх. Мы индекср

тиреспубликэ 100-м цы-шхъэдэкӀыгъ», — **къылуагъ ушэтынэм инаучнэ пащэу, профессорэу Жадэ Зуриет.**

Хэбзэу къулыкӀухэм социальнэ купхэм зэдэлэжьэныгъэу адырӀэр гъэлъэшыгъэнымкӀэ игъо алъэгъухэрэр шлэныгъэлэжьхэм ялофшлагъэу къыщызэхашыгъэх. Гушылэм пае, пащэхэм ашхъэкӀэ пшъэдэкӀыжъ зэрэхьырэр нахь зэхашлэнэу, къулыкӀухэм ялофшлэн нэфэгъэ икьу хэлэу, шхъэихыгъэу зэхашлэнэу, унашъохэр аштэ зыхьукӀэ цыфхэм яшлэшхэр къыдалытэнэу.

Чыплэ хабзэм игъэорышлэнкӀэ зэфэхьысыжъэу ашыгъэхэри, игъо афалъэгъугъэхэри цыфхэмрэ хабзэмрэ цыхъэу зэфашырым зыкӀегъэлэтыгъэным фэорышлэштхы.

Монографияеу «Пандемия COVID-19 как вызов власти и обществу: политико-социологический взгляд» зыфилоэрэм шлэныгъэлэжьхэм осэшхо къыфашыгъэ ыкли политическэ шлэныгъэхэмкӀэ Урысые ассоциацием ишлэныгъэлэжьхэм ялофшлагъэхэм я Урысые зэнэкӀокъоу 2022-рэ илъэсым цылагъэм я II-рэ шъуашэ зилэ дипломыр къыщыфагъэшъошагъ.

Адыгэ къэралыгъо университетым ипресс-къулыкӀу

«Кавказ лъэпкъым ынап»

Зэлуклэгъу къэбарлыгъэлэс амалхэр.

Мыщ фэдэ цӀэ зилэ проектхэр зыщатӀупщыгъэ шъольырхэм Адыгеир ащыщ. Ащ къыдыхэлъытагъэу Темыр Кавказым ишъольырхэм афэгъэхьыгъэ фильмхэр агъэхъазырых.

Ахэм ахэлэжьэштхы лъэныкъо зэфэшхьафхэмкӀэ Иоф зышлэрэ ныбжьыкӀэхэр — музыкантхэр, блогер-зекӀохэр, спортсменхэр, кӀэлэгъэджэ-блогерхэр, нэмыкӀхэу Темыр Кавказым щыпсэурэ цыф гъэшлэгъонхэр, зэлъашлэхэрэр.

Адыгеим бэмьшлэу щытырахыгъэм хэлэжъагъ Быштэ Азэмат. КъыдэкӀыгъо 16-м изещакӀор зэлъашлэрэ блогерэу, ямышыкӀэ къушхъэчӀэсэу, предпринимателэу ыкли ятэ епэсыгъэу къоу Кагиев Аслан.

Проектхэр пхырыщыгъэхэр мысатыуш автономнэ организациеу «Искра» зыфилоэрэм телеканалэу «9 волна» зыцӀэмрэ, культурнэ гукӀэхэмкӀэ президентскэ фондир, Темыр Кавказым ишъольыр пстэуми яминистерствэхэмрэ якулыкӀухэмрэ ялэпылэгъух. АдыгеимкӀэ — лъэпкъ ИофхэмкӀэ, лӀкӀыб къэралхэм ащыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адырӀэ зепхыныгъэхэмкӀэ ыкли къэбарлыгъэлэс амалхэмкӀэ Комитетхэр.

ЯщыкIэгъэ IэпыIэгъур арагъэгъоты

Къэралыгъо программэу «Тильэпкъэгъухэу IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэхэрэр ежхэм яшIоигъоныгъэкIэ Адыгэ Республикэм къакощыжынхэмкIэ IэпыIэгъу афэхуэгъэныр» зыфилорэр пхырыщыгъэным илофыгъохэм афэгъэзэгъэ межведомственнэ комиссием зэхэсыгъо илагъ.

Зал КМ

АР-м кощын IофхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ.

Иофтхьабзэр зерищэгъ АР-м лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэхэрэ тильэпкъэгъухэм адырIэ зепхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьаматэу Шхьэлэхъо Аскэр. Зэхэсыгъом хэлэжъагъэх министрэхэм я Кабинет ыкIи къулыкъу зэфэшхьафхэм ялыкIохэу комиссием хэтхэр.

АР-м хэгъэгъу IоцI IофхэмкIэ и Министерствэ кощын IофхэмкIэ и ГъэIорышIапIэ иотдел ипашэу ХьапэкIэ Рузанэ, Шхьэлэхъо Аскэр зэхэхэм докладхэр къыщашыгъэх. Тиреспубликэ къэзыгъэзэгъыгъэ тильэпкъэгъухэр шыIэныгъэм зэрэхэгъозэгъэхэрэм, IэпыIэгъу афэхуэгъэныгъэхэмкIэ зэхэщэн Иофтхьабзэу зэрэхэхэрэм ахэр къатегушылагъэх.

Мы къэралыгъо программэм 2023-рэ ильэсым имезихэу пыкIыгъэм изэфэхьысыжхэм къатегушылагъ ХьапэкIэ Рузанэ. Ащ къызэриуагъэмкIэ, программэм хэлэжъэ ашIоигъоу IэкIыбым шыщхэм ялъэу тхылъ 20 фэдиз ГъэIорышIапIэм къыIэкIэхьагъ. Ахэр Абхъазым, Шам,

Тыркуем, Казахстан, Германием, Киргизием, Туркменистан, Таджикистан, Молдовэм ицIыфых. Программэм хэлэжъэрэр ыкIи ащ иунагъо Адыгеим ишолъыр къыхиубытэрэ муниципальнэ образование ыкIи къалэу зыфаем щыпсэун фит. Лъэпкъ тхылъ 20-у къатыгъэм шыщэу програмэм хэлэжъэнхэ фитэу нэбгырэ 11-мэ ащ фэдэ Iизын аратыгъ, нэбгыри 9-мэ ятхылъхэр афызэкIагъэкожыгъ. Къэралыгъо программэм Iоф зышIэрэм къыщыублагъэу тильэпкъэгъу нэбгырэ 76-рэ (нэбгырэ 23-рэ, унэгъо 53-рэ) Адыгеим къэкIожыгъэхэу щэпсэх, ахэм зэкIэми социальнэ IэпыIэгъу аратыгъ.

Тильэпкъэгъухэр къакощыжынхэм IэгъэгъушIуэгъэнхэм, ахэр мы шыIэныгъэм хэгъэгъозэгъэнхэм афэшI цыфхэм IофшIэн ягъэгъотыгъэныгъэхэмкIэ къэралыгъо къулыкъу програмэм гъэнэфагъэ зэхигъэуцагъэу Iоф ешIэ.

Комитетым итхьаматэу Шхьэлэхъо Аскэр къызэриуагъэмкIэ, Урысые Федерацием ипрограммэ диштэу мыгъэ

яплэнэрэ ильэс хуэгъэу тэ тшолъыри ар шагъэцIагъ. Къэралыгъо программэм ипхырыщын фэгъэзэгъэ къулыкъу пстэуми зэзэгъыныгъэхэр адашыгъэх. Программэр зыфэлорышIэрэр Iэпэлэсэнэгъэ ин зыхэлъ тильэпкъэгъухэу IэкIыб къэралыгъохэм ащыпсэхэрэм тшолъыр къагъэзэгъын, республикэм исоциальнэ-экономикэ хэхьоныгъэ ялахьышIу хашIыхьаныр ары.

Ащ къызэриуагъэмкIэ, 2023-рэ ильэсым тильэпкъэгъу нэбгырэ 60-мэ (программэм хэлэжъэхэу нэбгырэ 15-мэ, унэгъо 45-мэ) Адыгеим псэуплэкIэ къагъэзэгъынэу щыт. Анахьэу ахэм псэуплэкIэ Мыекъуапэ, ТэхьутэмыкIэ, АдыгэкIалэ, Мыекъопэ районыр къыхахы. Мыщ фэгъэхьыгъэу мы ильэсым имезихэу пыкIыгъэм программэм хэлэжъэхэрэм якъыхэхынкIэ комиссием зэхэсыгъуи 7 фэдиз зэхыщэгъ.

2023-рэ ильэсым имезихэу пыкIыгъэм нэбгырэ 31-рэ (нэбгыри 10 ыкIи ахэм яунэгъо 21-рэ) программэм хэлэжъэх. Ахэм ащыщэу нэбгыри 5-р Iэ-

лэеджакIох, 2-р IэлэцIыкIу Iыгыплэм макIох, нэбгыри 4-р пенсионерых. Программэм хэлэжъэхэрэм анахьыбэр Казахстан, Туркмением, Таджикистан, Шам, нэмыкIэхэми къарыкIыгъэх.

Комитетым итхьаматэу къызэрахигъэщыгъэмкIэ, АР-м ихэбзэ гъэцэкIэкIоу къулыкъухэр, Адыгеим иобщественнэ организациехэр зэгъусэхэу тильэпкъэгъухэм ясоциальнэ-гуманитар гумэкIыгъохэр зэшIуахы. Ахэм псэуплэхэр, IофшIапIэ чIыплэхэр ягъэгъотыгъэнхэмкIэ, документхэр афагъэлсынхэмкIэ ящыкIэгъэ IэпыIэгъу арагъэгъоты. Адыгеим нахь ищыкIэгъэ кадрэхэу къыхагъэщыгъэх медицинэм илофышIэхэр, гъэсэнэгъэм пылхэр, лъэныкIо зэфэшхьафхэм афэгъэсэгъэ инженерхэр, менеджерхэр. Джащ фэдэу тильэпкъэгъухэм ясабийхэр IэлэцIыкIу Iыгыплэхэм агъэклонхэ альэкIыным лъэшэу аналэ тырагъэты, ащIэ гумэкIыгъоу шыIэп. ЗищыкIагъэхэм зэкIэми ыпкIэ хэмылъэу медицинэ IэпыIэгъур арагъэгъоты.

Зихэкужэ къэзыгъэзэгъыгъэхэр шыIэныгъэм хэгъэгъозэгъыгъэнхэмкIэ мэхьанэшхо зилэхэм ащыщ зыщыпсэушIэхэ

унэхэр зэрагъэгъотынхэр. Программэм игъэцэкIэн къызэрэдыхэлъытагъэу, тичIыплэгъухэм ежэ яахьщэ халхьэзэ псэуплэхэр ащэфынхэ альэкIышт. Джащ фэдэ, хэбзэгъэуцугъэу шыIэм къыпкъырыкIыхэзэ, программэм хэлэжъэхэрэм IофшIапIэ чIыплэхэр ежхэм къызфагъотыжын альэкIышт.

Анахь гумэкIыгъоу шхьалэу Комитетым ипашэ зигугъу къышIыгъэр республикэм нахь ищыкIэгъэ IофшIапIэхэр, ахэм ащыщ врач сэнэхьатыр, арагъэгъотын мурад ялэу тильэпкъэгъухэр Адыгеим къызырагъэблэгъэжхэкIэ, ТэхьутэмыкIэ районым щэпсэх нахь мышIэми, къалэу Краснодар Iохэзэ Iоф ашIэ. Социальнэ тынэу шыIэхэр мыхэм зэкIэми республикэм араты, ащ емыллытыгъэу, ежхэм нэмыкI къалэхэм Iоф ашIэ. Ар къызхэкIырым лъапсэ имыIэу щытэп, ау ахэм афэдэ IофышIэхэр Адыгеим зерищыкIагъэхэм аналэ тырагъэтын ыкIи хэкIыплэхэм алыхьунхэ зэрэфаер къыIуагъ Шхьэлэхъо Аскэр.

Зэхэсыгъом зыщыхэлпэгъэхэ Iофыгъохэм япхыгъэ унашъохэм япроектхэм хэлпээнхэу аштагъэх.

КИАРЭ Фатим.

Почтэ 12 агъэцэкIэжъышIт

Ильэсыр имыкIызэ Урысыем и Почтэ Адыгэ Республикэм муниципальнэ образование зэфэшхьафхэм арыт почтэ 12-р ыгъэцэкIэжъышIт.

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиным пшъэрIыгъэ къызэрафишIыгъэм тетэу, партиеу «Единэ Россиер» IэпыIэгъу къафэхьузэ, къуаджэхэм адэт почтэхэр джырэ шапхьэхэм адиштэу зэтырагъэпсыхьэхэу зырагъэжъагъэр 2022-рэ ильэсыр ары.

ГъэрэкIо почтэ 18 республикэм шагъэцэкIэжъыгъ ыкIи 2 шагъэпсыгъ. Мыгъэ Урысыем

и Почтэ псэуплэхэу ТэхьутэмыкIэуае, ПчыхьалыкIэуае, ПэнэжыкIэуае, ХьатикIэуае, Штурбинэм, Тихоновым, Заревэм, Гончаркэ, Краснооктябрьскэм, Каменноостокскэм, Курджипскэм ыкIи Дахьо адэт почтэ 12-р ыгъэцэкIэжъышIт. Мы уахьтэм IофшIэнхэр ахэм ащэкIох.

Ахэр зэрагъэцэкIэжъышIтхэм нэмыкIэу, псэуплэ цыкIухэм-рэ Iудзыгъэхэмрэ ателъытэгъэ

фэлэ-фэшIаIэхэри афызэхашэщытх. Сэкъатныгъэ зилэхэмкIэ Iэрыфэгъунхэм пае ахэм пандусхэр ашагъэпсыщытх, IофышIэхэм укызыэрджэщт кнопокхэр ахагъэуцощытх.

Мы проектым къоджэдэхэмкIэ мэхьанэшхо зэриIэр АР-м и Лышхьэ къыхигъэщыгъ. Къоджэдэхэм джы фэлэ-фэшIэ тедзэхэр почтэм къащыфагъэцэкIэщытх. ГушыIэм пае, Уры-

сыем и Почтэ документхэм якопиехэр цыфхэм къафытыридзэщытх, агъэкIэжъыгъэ почтэхэм ятемператури, ялъыдэ-кIуаий зынэсырэр цыфхэм щашын альэкIышт.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэ пшъэрIыгъэ зэрафишIыгъэм тетэу гъэцэкIэжъынхэм ялъэхьан Iалъэ горэкIэ почтэхэр зычIэтышIт унэхэм якъыхэгъэ-кIынкIэ район администрациехэр Урысыем и Почтэ джыдэдэм IэпыIэгъу фэхьух. Джырэ шапхьэхэм адиштэу агъэкIэжъыгъэ почтэхэм къапэлэу чIыплэхэри зэтэгъэлпсыхьэгъэнхэ зэрэфаем шхьафэу Къумпыл Мурат аналэ тыраригъэдзэгъ.

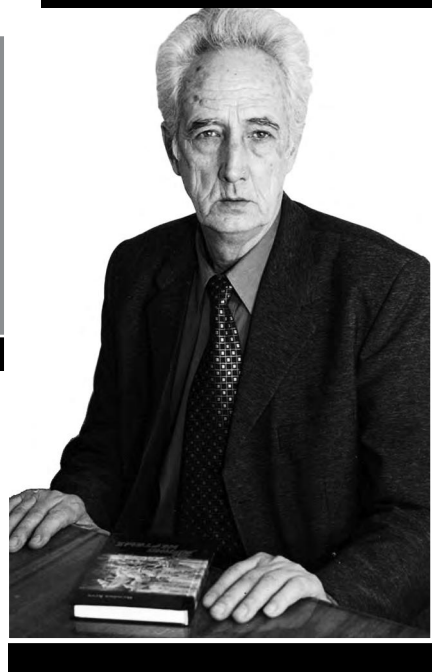
«Федеральнэ гупчэр IэпыIэгъу къытфэхьузэ къоджэдэс-

хэм ящыIэкIэ-псэукIэ зыкъегъэ-лэтыгъэныгъэхэмкIэ тэ бэ зэшIотхырэр. Къэралыгъо, муниципальнэ фэлэ-фашIэхэр ахэм нахьышIоу зэрафызэхэтщэщытх тыпыл. Урысыем и Почтэ ипроектIэу Урысыем и Президентэу Владимир Путинэр Iэ-шакIоу зыфэхьуэгъэри ары зытегъэлпсыхьагъэр. Джырэ шапхьэхэм адиштэу почтэхэр зызэтырагъэпсыхьэхэкIэ, къуаджэхэм нахьышIоу ыкIи нахьы-бэу фэлэ-фашIэхэр ашагъэ-цэкIэхэ хушIт», — къыIуагъ Къумпыл Мурат.

Шэжэ

Щыфышхоу мы чымы

Теуцожь районим ит кьуаджэу Къунчыкьохаблэ бэдзэогум и 20-м, 1938-рэ ильэсым Налбий кышыхуыгъ. Мэкъумэщышлэ унагъо щапугъ. Анахъ гъомылэ лэшлэ Налбий фэхуыгъэр икьуаджэ пасэу щызэхихыгъэ хышъэхэр, кьэбарыжхэр, таурыххэр, сэмэркьэу дахэр, усэхэр, оредыжхэр ары. Кьалэм иусэ лъэгъожьы кызыщегъагъэр икьуадж, ибжъэдыгъу шьолъыр, ибжъэдыгъу чыгу, ихъабл, кьоджэдэс нахъыж лухэм ячыжъэрыплъэ-губзыгъагъ. Адыгэм итарихъ зыфэдагъэми, иллыгъи, ицлыфыгъи апэрэу ыналэ атыридзэн фаеу хуыгъагъ. Ащ еджэн-гъэсэнур кыгоуцуи, кьоджэ еджаплэм члэсызэ бэ урыс классическэ литературэу ыджыгъэр. Зыдимышлэжыпэу ащ дэжыым кьалуатэхэрэмрэ тхыгъэхэмрэ зэфыщэхэмэ зэригъапшэхэзэ, ахэгупшысыхъэщтыгъ. Игъорыгъоу кьалэм игулытэ, иамал, игугъаплэ кызылэуихыщтыгъэх. Ащ фэдэу литературэр, тариххэр, бзэхэр зикласэр тхэным кызырэфэкьлощтыр гъуащэщтыгъэп. 1958-рэ ильэсым Адыгэ кьэралыгъо кьлэлэгъэджэ институтым филологиемкьлэ ифакультет члэхыи, 1962-рэ ильэсым кыуыхыгъ. Хэку гъэзетэу «Социалистическэ Адыгеим» икорректорэу, кьоджэ кьлэлэгъаджэу, кьоджэ клубым ипашэу, Теуцожь район гъэзетым икорреспондентэу лф ышлагъ. Ахэм ауж хэку исполкомым культурэмкьлэ игьэлорышлэплэ ыкли 1976-м кышыгъэжъагъэу 1993-м нэс Адыгэ хэку телевиденимерэ радио кьэтынхэмрэкьлэ Комитетым щылэжъагъ. 1996-рэ ильэсым кышыгъэжъагъэу Адыгэ тхылъ тедзэплэм (щэлэфэ) иредактор шъхъэлагъ.

Налбий ытхыхэрэр 1962-рэ ильэсым кышыублагъэу хиутыщтыгъэх. Чыплэ гъэзетхэм ыкли литературнэ-художественнэ альманахэу «Зэкъошныгъэм» кьарыхъэхэу, иусэ зэдзэкьыгъэ дэгъухэри урысыбзэкьлэ край ыкли гупчэ гъэзетхэм, журналхэм кьахаутихэу хуыгъэ. Налбий иусэ пычыгъо пытэ ямышыклэкьлэ тхылъеджэхэм зыкьаригъэштагъ:

Мэчэрэгъу чыгур, мэчэрэгъу, Кьелом фэд цыкьлэ-цыкьлоу: дэгъу, дэгъу...

Щэчэрэгъу чыгур чэщ шункьым, Чэщы шункьым, хъоо-пщэо нэкьым. Сэри зыслэтыгъэу лъагъу-лъагъу, Чыгури огури кьэсэплыхъэ пагъу.

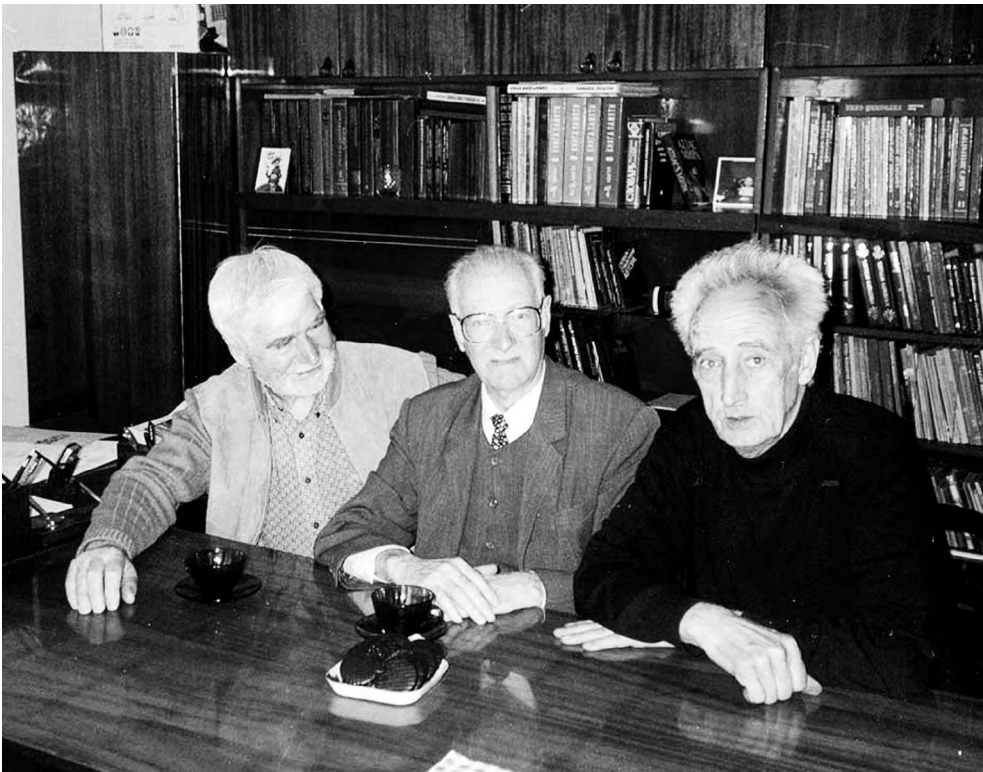
Мэчэрэгъу, кьэмыуцоу, Чыгур, Щэкьло, кышыкьлоклэ ар цыфыгум.
(«Чыгур сыгу кышыкьлоклэ»)

Зэчыишхоклэ Тхьэр Къуекьо Налбий кьэтэгъагъ. Бгъэшлагъо икьурэр Налбий иакьыл кызыкьлауагъэм щегъэжъагъэу ыльэгъуи, зэхихи, зэхихи ыгъэщымэ, зэтыригъащэзэ гупшысэ анахъ лъагэхэм афэкьлон зэрильэкьыгъэр ары. Акьыл лфшлэныр, зэпымычыжъ гупшысэнур аукьодыеп, ау фэкьлауагъ игугъэ, анахъ лъэгэплэ иным. Къуекьо Налбий адыгэгу минхэм ямызакьоу, шлур зылэжырэ цыф миллионыбэмэ агу нэсын ыкли ихъан ыльэкьыгъ игушъхъэлэжыгъэкьлэ, итворчествэ лъэш гъэшлэгъонкьлэ.

Иапэрэ усэ тхылъэу «Чыгур сыгу кышыкьлоклэ» (1968) мы усэмкьлэ кызылэуихыгъ. Ащ кыкьлэлыкьлауагъэх «Чэрэз чыгъхэр», «Нэпкъ фабэхэр», «Огур зылэтыгъэр», «Зы бзый, зы макъ, зы кьамзый», «Ошъо чапэм нэсы слэпэ», нэмыкьхэри. Мыхэм мэкъэ лъэш шъхъафит тлупшыгъэр узлэпищэу ащэлорышлэ. Гукьлэ, псэкьлэ усаклоу Къуекьор дунэшхом зэфэдэу лъылэсын зэрильэкьлэрем псынклэу шлэныгъэлэж-литературоведхэм гу лъатагъ; иобразхэр зэлугъэкьлотыгъэхэу, зэхихлэрэр, игупшысэхэр зэхэ-фыгъэхэу, зэкьлоу, зэгъафагъэу усэн зэрильэкьлэрем кьагъэтхыщтыгъ. Усэ пэпчъ лушыгъэ-зэхуагуфыкьыгъагъэр, акьыл зещэкьлэ-гъэлорышлэклэ шапхэр кыхъэщы, щылэныгъэм уфеплэ. Джащ фэд усэу «Угу зыщыуэрэм» зыфилорэри.

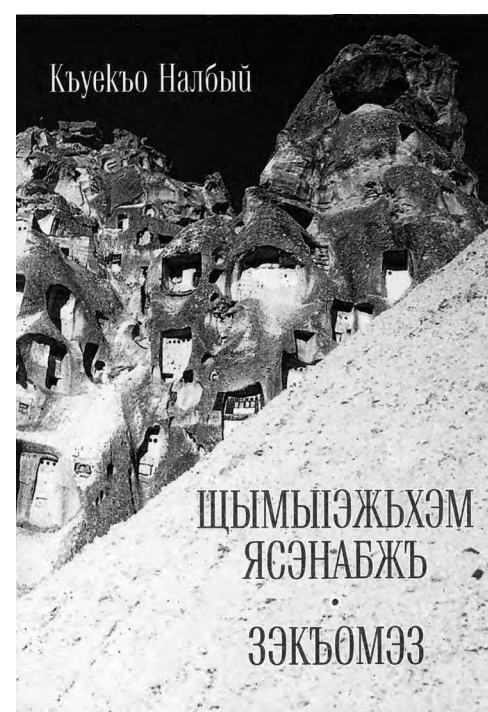
Налбий ильэс 40-м ехъум усэн-тхэн пшъэрылышхор нэдэплъыплэ имылау ылэжыгъ; игушъылэ пэпчъ ащ фэдизым гъэунэшкьлугъагъэ, лъэшыгъ, ичлэплэ итыгъ, бзэ зэшлуанэ илагъэп, гупшысэр кьепхъэпхъэхыщтыгъэми.

Угу зыщыуэрэм учылыгу Усэ фэмытх, оред фэмыус. Гуузэу уилэр укьэзгъэхуыгъэм Узы фэхъунышъ, чыгы сьмаджэ-хэр, Узгъэлы уцхэр ишъоф кьикьлэщтых, Пщэс щэнаутхэр кьушъхъэтхы лъагэмэ Адэкьонхэшъ, ошхыцэ дьджхэр Огум кьехыщтых...

Уцым хэгъуалъхыи, ошъогум иплъ, Псыхъор гъэкьлатэ..., Чыгым лэ щыф...

Гупшысэкьлэ амал инхэр зыщыгъэунэ-фыгъэ Налбий иусэ тхылъхэр бэрэ пэмылэу урысыбзэкьлэ Москва кышы-дэкьыгъэх: «Танец надежды», «Светлый круг», «Звезда близка», «Продрогшая вишня», нэмыкьхэри. Къуекьом илирикэ лъэпкъ нэшанэр зэфэдэкьлэ хэгъошагъэу, ижырэ адыгэ усэкьлэ-шлыкьлэр хэплъагъоу гъэлсыгъагъэ. Ильэсхэм, амал-кьулай кьодыеу щымытэу, гупшысэн-ушъый лэпэлэсэнныгъэр кыкьлэагъэхъагъ. Ар анахъэу кызыщылэжъагъэр усэ тхылъэу «Гум истафэхэр» ары. Зэкьлэ цыфым ищылэкьлэ щыхъурэ-щышлэрэм акьлоцы-рыхъэмэ, акьлоцырыплъызэ усаклом гупшысэ зэфэхысыжъ гъэшлэгъонхэр ышлэу еублэ. Арыба тхэкьло е усэкьло

фигъэзагъ. Мы лъэныкьохэри дахэу физэшлоклыгъ. Щылэныгъэ хуыгъэ-шлэгъэ гъэшлэгъонхэр сурэтышхоу кытынхэр джы ипшъэрылыгъ. Рассказхэр, повестхэр, драматическэ произведениехэр етхых. Анахъ творческэ зылэтыгъо ин хуыгъэр повестэу «Къушъхъэ ябг» (1997) зыфилорэр ары. 1998-рэ ильэсым, Налбий кызыхуыгъэр ильэс 60 зыщыху-гъэм, ипроизведениеу «Повестхэр, кьэбархэр, усэхэр» зыфилорэр Адыгэ тхылъ тедзэплэм кышыдэкьыгъ. Творческэ лфшлэгъэшхо зэрилэр ащ кышы-рилотыкьыгъ.

Налбий Тхьэм кыфигъэшьошэгъэ акьыл иныр ильэпкъ зэрэлуигъэкьлэжы-щтым дэгъузажъоштыгъэм фэдагъ. 2002-рэ ильэсым ироманэу кьэбар-кьэбарэу зэхэт произведение ямышыкьлэу «Вино мертвых» («Щымылэжъхэм ясэнэбжъ») зыфилорэр зэкьлэ джырэ темыр-кавказ литературэр кьэзгъэплэжъгъэигъэр кы-дигъэкьыгъ. Ар произведение кьодыягъэп, тхэкьэгъэшлыгъэ тхыгъэ хьалэмэтыгъ. Мы тхыгъэ прозэ гъэшлэгъонным епэсы-гъэ уасэ кыфашлыгъ — Къуекьо Налбий 2004-рэ ильэсым АР-м и Кьэралыгъо премие кыфагъэшьошагъ. Гъашлэмрэ цыфымрэ; акьылымрэ шлагъэмрэ; ду-наишхомрэ щэлэгъэмрэ; шлурмэ емрэ — пстэумэ яппэсын плъэкьыщт гупшысэр Къуекьом мы романым щызэфыхысы-жыи, щызэригъэкьлугъ. Зыфэдэр кьэлотэ-гъо философскэ произведение кы-лэкьлэжыгъ.

Налбий ильэс 40-м ехъум усэн-тхэн пшъэрылышхор нэдэплъыплэ имылау ылэжыгъ; игушъылэ пэпчъ ащ фэдизым гъэунэшкьлугъагъэ, лъэшыгъ, ичлэплэ итыгъ, бзэ зэшлуанэ илагъэп, гупшысэр кьепхъэпхъэхыщтыгъэми.

Налбий иаужырэ повестэу «Зэкъо-мэз» зыфилорэри тхакьом ишыпкьэ

КЪЫТЕХЪОГЪАГЪ

Гольдони, Мольер, Гоголым, Чеховым атыгъэхэр ащ адыгабзэм рилъхъагъэх.

Мы зэпстэуми аготэу ренэу къэралыгъо лофшлэныр ыгъэцэклагъ; зэкӀэ къызызэхэплъытэкӀэ, Къуекъо Налбый мы чӀымы цӀыфышхоу къызэрэтхъогагъэр, щыӀэныгъэр гъунэнчъэу зэрикӀэ-сагъэр, хъарамыгъэнчъэ зэчый ин зэрэхэлыгъэр, илъэпккӀэ къогъанэ зэрымалагъэр пшлэш мэхъу.

Къуекъо Налбый искусствэхэмкӀэ Адыгэ Республикэм изаслуженнэ лофшлэшхуагъ, АР-м и Къэралыгъо премиехэм ялауреатыгъ.

Итворчествэ якӀас

Адыгэ тхаклохэр къызыплъытэхэкӀэ, анахъыбэм и нэбгырэ 15 – 17 зэрэхъурэр. Ау тильэпкӀэ литературэр зыгъэба-игъэ усаклохэу, тхаклохэу щымылӀажъхэр

непи псаумэ анахъ псаужьых. Ахэм ащыц Къуекъо Налбый. Тхылъеджэхэм тхаклоу зэралӀэрэр, уасэу фашырэр зэдгъашӀэмэ тшӀоигъоу цӀыф зэфэ-шъхъафхэм залудгъэклагъ.

«Хэт щыца Къуекъо Налбый, сыда къеплолӀэн плъэкӀыщтыр?» — мы упчӀэр ахэм яттыгъ.

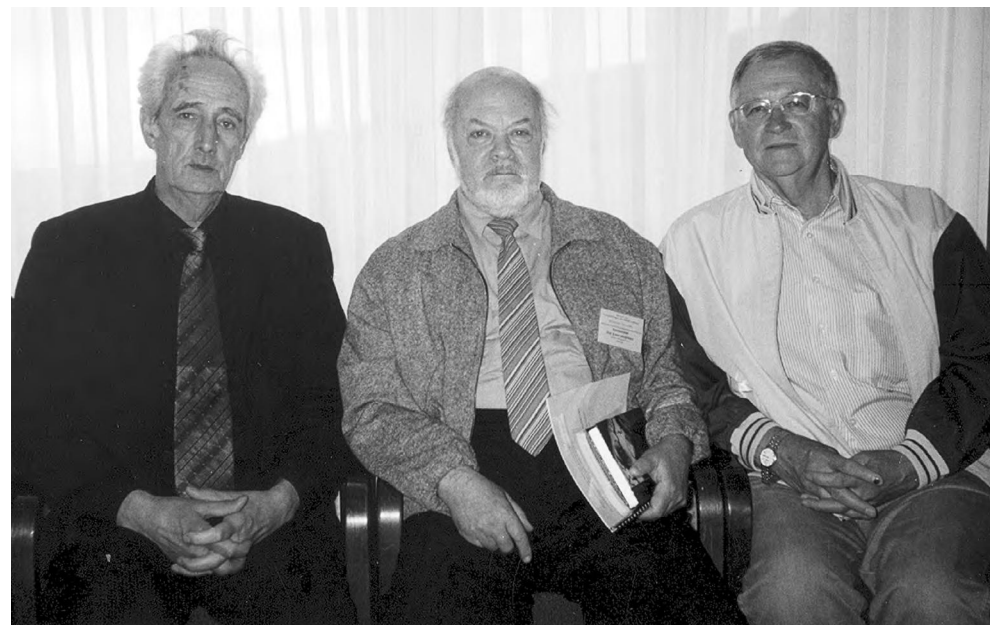
Илъэс 50 фэдиз зыныбжъ адыгэ бзылфыгъэу Джантыгъэ къытилуагъ:

— Къуекъо Налбый дэгъоу тхэщтыгъэ, усэ пшъхӀапэхэри иӀэх, сэ анахъ сыгу къынагъэхэр Налбый ипӀесэхэм атешы-кыгъэ спектаклэхэу «Тятэжмэ яорэд», «СылӀэмэ, сыжъугъэтылпыжъ» зы-филloxэрэр ары. Къалэм загъорэ зы-щыслъэгъукӀэ, сыкъымышӀэрэми, сӀлам есымыхэу сшӀыщтыгъэп, лъытэныгъэ фэсшӀыщтыгъ.

АдыгэлӀэу зыцӀэ къытэзымылуагъэм,

Къуекъо Налбый адыгэгу минхэм ямы-закъоу, шӀур зылӀажъырэ цӀыф миллио-ныбэмэ агу нэсын ыкӀи ихъан ылъэкӀыгъ игушъхъэлӀажъыгъэкӀэ, итворчествэ лъэш гъэшӀэгъонкӀэ.

зынэсырэм, ренэу, мафэ пӀпч ышӀэрэм хигъахъоу, ытхырэр нахъ гъэшӀэгъо-ныжъэу зэригъэпсырэм ищыс.

Къуекъор тхэкӀо е усӀкӀо къодыгъэп, псӀкӀэ мы дунаим ренэу хэтыгъ ыкӀи готыгъ. Фызэшлoкыгъэр бэдэд, кӀэлэ-цӀыкӀлухэми афэтхагъ. «Шъэожъемерэ ЦӀунӀажъэр», «СаусэрыкӀо имашӀу», «Рыу, сибэщ!» зыфилloxэрэр Адыгэ дра-матическэ театрэм шагъэуцугъэх. Са-быйхэм апае «Адыгабзэм фӀэлӀэр», «Хэта огуз зыпӀэтыгъэр?», инхэм апае пӀесэхэр ытхыгъэх ыкӀи агъэуцугъэх: «Пщы-оркӀэ зау», «СышӀолъӀэу, сыжъу-гъэтылпыжъ», «Тятэжмэ яорэдхэр», «Псым ыхъырэ луашъхъ» зыфилloxэрэр дгъэуцугъэх. Ахэм зӀкӀэми алъапсэр адыгэм ищыӀэкӀэ куу ин, зэфэшъхъафхэм къырыкӀуагъэр, лъӀпкӀым итарихъ. АпӀэрэ адыгэ художественнэ фильмэу «Гугъэм имэза» зыцӀэу адыгабзэкӀэ тырахыгъэм исценарие ытхыгъ. Ащи къыщыуцугъэп, Къуекъо Налбый зэдзӀкӀын лофышхори ыгъэцэклагъ: «Укрошение строптивой», «Хозяйка трактира», «Тартюф», «Ревизор», «Иванов» зыцӀэхэу Шекспир,

Налбый зымышӀэрэ адыгэ щымылӀэу ылъытагъ. Тэрэз, уадыгэу зыопытӀажъ-мэ, адыгабзэр зыгъэбзэрэбзӀгъэ усаклоу пшӀэн, бгъӀӀӀӀӀӀӀӀ фае.

ПшъӀӀӀӀӀӀӀӀ дэхитлоу тапэ къифа-гъэхэр къэдгъэуцугъэх, адыгабзэр ашӀэрӀ, ау Къуекъо Налбый зэрэусаклоу, гъэшӀэгъонэу зэрэтхэрэр къалуагъ. Зым Налбый иусэ тхылъэу «Светлый круг» зышъхъэр зӀрилӀэр, шӀухъафтынэу «Живая классика» зыфилорэ литературнэ зӀнэ-къокум зэрэхэлӀажъагъэм пае къызэрэ-ратыгъагъэр тигъэшӀагъэ.

Адыгэ Республикэм и ЛъӀпкӀ тхылъ-еджапӀэ илофышӀэхэм къыхагъэщыгъ Къуекъом итхылъхэр анахъ къыз-кӀэупчӀэхэрэм зэрэщыщхэр, шӀэныгъэ-лӀажъхэм, кӀэлӀэгъаджэхэм, аспирантхэм, студентхэм янаучнэ лофшӀӀэхэм апае бэрэ зэраштӀэхэр.

ЩӀӀ хӀӀӀӀӀ Къуекъо Налбый адыга-бзэм игъӀорышӀӀэн-гъэфедӀэн анахъ фӀэлӀэ тхаклоу зэрэщытыгъэм, куоу гупшысӀзӀ, куоу чӀӀӀӀӀӀӀӀӀ цӀӀӀӀӀ тхагъэ, творческэ кӀӀн лъӀӀӀэ къыгъэнагъ.

Суретхэр: АР-м ихъарзынӀэ

МӀфӀӀ кӀӀгъӀӀӀӀӀӀ

ШӀур ылӀажъыгъ

АР-м и ЛъӀпкӀ тхылъеджапӀэ тхылъ кӀӀгъӀӀӀӀӀӀӀӀ «Шагнувший за грань» зыфилloу адыгэ усаклоу, тхаклоу, драматургэу Къуекъо Налбый къызыхъугъэр илъэс 85-рӀэ зэрэхъурэм фӀгъӀхъыгъэр ыгъӀхъазырыгъ.

ЗӀлашӀэрэ тхаклоу ищыӀэныгъэ ыкӀи итворчествэ яхыплӀгъэ материалхэр тхылъеджапӀэм ифонд къыхахыгъэх. Налбый лъэныкъуабӀкӀэ гъэзагъэу лоф зӀришӀагъэр, усаклоу, прозаикэу, драматургэу, сценаристэу ыкӀи фольклористэу, пшысӀлуатэу, критикэу, литературоведэу ыкӀи зэдзӀкӀаклоу зэрэщытыгъэр ахэм къалуатӀ.

Къуекъо Налбый итхылъ пшӀы пчъагъэ ыкӀи ипоэтическэ сборникхэр Мыекъуа-пӀэ, Краснодар, Москва къащыдӀэкыгъэх. Ипроизведенияхэм илъӀпкӀ илпыгъэ-гуш-хуагъэ, игубзыгъӀгъэ-лушыгъэ, идӀахагъэ, икультура ибжышӀоӀгъэ-хъшыкыгъэ, адыгӀхэмкӀэ бзӀм, искусствэм ыкӀи къашъохэм мӀхъанӀшхо зӀряӀэр ащыкӀӀгъэ-тхыгъ.

МӀфӀӀ кӀӀгъӀӀӀӀӀӀӀ бэдзӀогъум и 13-м къыщыублагъэу и 30-м нӀс зӀлухы-гъӀцт.

Я 4 — 5-рӀэ нӀкӀубгъохэр зыгъӀхъазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

ьэ, ящылакэ
хэр тэгъэхъазырых.
сытэхъагъ.

Сүрэгтхэн: С. Ганкялэл

ГъэпцIахэм ащыухъумэгъэнхэм пae

БлэкIыгъэ тхьамафэм УФ-м и Къэралыгъо Думэ гъэпцIагъэ хэлъу ахъцэхэр алызыхэхэрэм цыфхэр ащыухъумэгъэнхэм фэгъэхьыгъэ хэбзэгъуцугъэ ыштагъ.

Финанс бэдзэршIплэмкIэ Комитетым ипашъу Анатолий Аксаков ары законопроектым клэцакло фэхьугъэр. БлэкIыгъэ ильэсым илоньгъо мазэ тегу-щылэнхэу кыхилхъэгъагъ. Мы ильэсым игъэтхэлэ мазэ апэрэ еджэгъумкIэ депутатхэр ащ хэплъагъэх, ятлонэрэ еджэгур мэлылфэгъу мазэм илагъ, ящэнэрэмкIэ хэбзэгъуцугъэр аштагъ.

Цыфым гъэпцIагъэкIэ бэд-джашIэхэм ахъцэу Iахыгъэм банкым кыригъэгъэгъэжыныр ары хэбзэгъуцугъэр зыфэгъэ-хыгъэр. Зигугъу кышIырэр Iэрылхъэу цыфым ытыгъэр арэп, банкым счетэу щырилэм ригъэки бэдджашIэхэм ясчет ригъэхьагъэр ары.

Банкым икартэхэм ахъцэхэр зэраратыгъукIырэм епхыгъэ бэдджашIагъэхэм япчъагъэ ха-хъо. Гушылэм пae, гупчэ къэ-барлыгъэлэс амалхэм кызы-ратырымкIэ, 2022-рэ ильэсым сомэ миллиард 14-м ехъу гъэ-пцIагъэкIэ цыфхэм ашIуахыгъ.

Хэбзэгъуцугъэм кызырэр-щилорэмкIэ, цыфым ишоигъо-ныгъэ хэмьлхъэу банкым е нэмыкI организациеу ащ фэдэ Iофхэм афэгъэзагъэм счетэу щырилэм ахъцэр икIыгъэмэ, лъэлэу тхылъыр кызытхыгъэм ыуж мэфэ 30 нахыбэ темьшIэ-зэ имылку кырагъэгъэгъэжы-нын фае. Ахъцэр IэкIыбым кIуагъэ-мэ, мэфэ 60 пIалъэу илэцт.

Банкхэр цыфхэм яахъцэхэр зыдакIохэрэм, ясчетхэм ары-лър зэрикIырэм нахъ гъэлъ-шыгъэу лъыплъэнхэу, гуцаф озыгъэшIырэ операции альэгъу-гъэмэ, ар елбэтэу кызытыра-гъэуцонэу, охътэ клэкIым ауп-лъэкIунэу хэбзэгъуцугъэм пшъэрыл къафешIы. Ахъцэ тынымкIэ электроннэ шIыкIэм игъэфедэн шапхъэу пылхэр цыфым зэриукъуагъэхэм кы-хэкIэу, ишоигъоныгъэ хэмьлхъэу имылку зэрикIыгъэр банкым кыгъэлъагъомэ, ахъцэм кы-римыгъэгъэгъэжынын фит.

— *БэдджаиIэхэм цы-фыр агъапцIэз ахъцэ къафигъахынынэу кызырэр-рагъэгъэгъэр ары зигугъу тшIырэр*, — кыIуагъ УФ-м и Къэралыгъо Думэ и Тхьаматэу Вячеслав Во-лодиным. — *Анахъу нэжъ-Iужьхэр ары гъэп-цIэгъошIу хъухэрэр. ЯIэ мылкъур ащэжъэу, ары пакIошъ, цыфэ аитэу мэхъу. Ар кызытебгъэу-цон фае. Банкэу ипшъ-рылхэр Iэпдэлэл зы-шIыхэрэм бэдджаиIэхэм ахъцэу цыфхэм ашIуатыгъуэгъэм рагъэ-гъэгъэгъэжынын фаеу хъушIт.*

Счетэу ахъцэр зэрыкIыгъэр кызыщызэлухыгъэм имызакъоу, ар зыдакIогъэ счетыр зыдэщылэ банкми ыуплъэкIунэу хэбзэгъу-цугъэм кышIэлэ. Ащ кышIы-зэлухыгъэ счетыр «спискэ шIу-цIэм» хэтымэ, ахъцэм епхыгъэ Iофтхьабзэр кызытырагъэуцон фае.

Законопроектым клэцакло фэхьугъэ Анатолий Аксаковым кызырIуагъэмкIэ, банкхэм счетхэр ащыилэхэу, ахъцэхэр ащызыгъэгъэгъэхэрэм цыхъэ зыфэмышIын фэдэу къахэкIы-хэрэм яспискэ Гупчэ Банкым ыгъэхъазырышIт. НэмыкI банкхэм ар агъэфедэзэ ахъцэхэр зы-дакIохэрэм альпылпъэнхэ фае.

Уахътэм кызыригъэлъагъо-рэмкIэ, нахыбэрэмкIэ цыфхэр агъапцIэхэзэ ахъцэхэр къара-гъэгъэхы. Нэужым ашIагъэр зэрэмытэрэзыр къагурэлъжы, ау пкIэ илэжъэп. Ащ фэшI гуцаф зыфашIыгъэу, «спискэ шIуцIэм» хагъэхьагъэм исчет ахъцэ кы-хьагъэмэ, ар кызызытырагъэу-цорэм ыуж цыфэу кызытIупшы-гъэр егупшысэжъэу, клэгъожы-мэ, имылку зэкIыгъэжынынэу мэфитIу палъэ илэцт. А уахътэм ар ымышIагъэмэ, ахъцэр «зы-дежъагъэм» агъэкIошIт. Джащ ыуж, мылкъур бэдджашIэхэм афитIупшыгъэу кычIэкIыгъэми, банкым ахъцэр кыритыжы-щтэп.

Мы хэбзэгъуцугъэр, кы-зэрэтылагъэу, Къэралыгъо Думэм

идепутатхэм аштагъ, ау ащ Iофэу пылър аукъодыеу ухыгъэ хъурэп. Джыри УФ-м Федера-циемкIэ и Совет и Федеральнэ ЗэлукIэ щытегушIылэнхэшъ, щаштэн фаеу щыт. Нэужым УФ-м и Президент унашъом клэтхэцт. Ахэм ауж шапхъэу ащ цыгъэнэфагъэхэр хэзыгъэ имы-лэу къатхызэ, хэбзэгъуцугъэр кыыхаутын фае. Мыхэр зэкIэ хэбзэгъуцугъэм кызыкIурэм ильэс зытешIэкIэ ары ащ кIуачIэ илэ зыхъушIыр.

Адыгеим идепутатхэм цыф-хэм ямылку бэдджашIэхэм ащыухъумэгъэжынынкIэ ар хэкIы-плэ дэгъоу зэралытэрэр зэда-штэу кIуагъэ, ау хэбзэгъуцугъэр кыыхамытэу, кышIыдэлъы-тэгъэ пстэумэ защамыгъэгъуа-зэу яеплъыкIэхэм зарагъэушъом-бгъун адагъэп.

Банкхэм якъутамэу Мыекъуа-пэ дэтхэм ащыцхэм япацэхэм

еплъыкIэу фырылэми тыклэуп-чIагъ, ау ахэми хэбзэгъуцугъэр джыри кызырэхамыуты-гъэр, ащ шапхъэу къафигъэу-цухэрэм зэралымыгъуазэхэр кIуагъэ.

Пэшлорыгъэшъэу къэплъытэ-мэ, къэкIошIт 2024-рэ ильэсым иятIонэрэ ильэсныкIэ мы хэб-зэгъуцугъэм кIуачIэ илэ хъушIт. Ащ ишIуагъэ кызырэкIошIтым щэч хэлъэп, ау... Тимылку, тIахъцэ къэтыухъумэнхэр, бэд-джашIэхэм къалорэм зыдетымы-гъэхьыныр, къэбарлыгъэлэс амалхэм мафэ къэс пIоми хъунэу къатхырэм, къатырэм, хэбзэгъуамакIохэм къалорэм такIэдэлукIынышъ, зытымыгъэ-гъэпцIэныр тэры зылэ илър. ЗэкIэми тыжъугъэсакъ!

ХЪУТ Нэфсэт.

Сурэтыр: зэлухыгъэ къэбар-лыгъэлэс амалхэр.

Адыгэ Республикэм мылкъу зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет иунашъу

Адыгэ Республикэм ичыгу Iахъхэм якадастрэ уасэкIэ клэуххэу Адыгэ Республикэм мылкъу зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет 2022-рэ ильэсым Iоныгъом и 19-м ышIыгъэ унашъоу N 323-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ичыгу Iахъхэм якадастрэ уасэкIэ, Адыгэ Республикэм муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) ячыгухэм якадастрэ уасэкIэ клэуххэр ухэсыгъэнхэм ехылагъ» зыфилорэмкIэ аухэсыгъэхэм зэхьокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

2016-рэ ильэсым бэдзэогум и 3-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 237-р зытетэу «Къэралыгъо кадастрэ уасэм ехылагъ» зыфилорэм ия 15-рэ, ия 21-рэ статьяхэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2008-рэ ильэсым бэ-дзэогум и 2-м ышIыгъэ унашъоу N 118-р зытетэу «Адыгэ Республикэм мылкъу зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет фэгъэхьыгъэ Положением ехылагъ» зыфилорэм адиштэу, Адыгэ Республикэм икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо кадастрэ уасэмкIэ Адыгэ республикэ гупчэм» 2023-рэ ильэсым мэкъуогум и 7-м ышIыгъэ унашъохэу NN 17-р, 18-р, 19-р зытетхэр Iэубытыплэ кызыфэсшIыхэ-зэ унашъо сэшIы:

1. 2022-рэ ильэсым щылэ мазэм и 1-м ехъулэу Адыгэ Республикэм ичыгу Iахъхэм якадастрэ уасэу агъэнэфэгъагъэхэмкIэ клэуххэу Адыгэ Республикэм мылкъу зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет 2022-рэ ильэсым Iоныгъом и 19-м ышIы-гъэ унашъоу N 323-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ичыгу Iахъхэм якадастрэ уасэкIэ, Адыгэ Республикэм муниципальнэ районхэм (къэлэ койхэм) ячыгухэм якадастрэ уасэкIэ клэуххэр ухэсыгъэнхэм ехылагъ» зыфилорэмкIэ аухэсыгъэхэм зэхьокIыныгъэхэр афэшIыгъэнхэу, а 1-рэ гуадзэм ия 159114-рэ, ия 166566-рэ, ия 154296-рэ пунктхэр мыщ тетэу къэтыгъэнхэу (еплъ таблицэм):

2. Адыгэ Республикэм мылкъу зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет кадастрэ уасэ-хэм ягъэнэфэнкIэ ыкIи аукционхэм язэхэщэнкIэ иотдел мы унашъор официалнэу къаригъэхьанэу:

— Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ игъэцэкIэкIо къулыкъухэм яофици-алнэу Интернет-сайтэу <http://www.adygheya.ru> зыфилорэм;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ».

3. 2016-рэ ильэсым бэдзэогум и 3-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 237-р зытетэу «Къэралыгъо кадастрэ уасэм ехылагъ» зыфилорэм ия 18-рэ статья

159114	01:05:0600021:22	ЗыщыпсэушIтхэ унэ зы-тырашIыхьан альэкIышIт чIыгу Iахъэу унэе Iэпы-лэгъу хьызмэтым изехьан фытегъэпсыхьагъэр	1500	Псэуплэхэм ячыгухэр	2389740,00
166566	01:08:0507060:7	Общественнэ гъэлорышIэн	1063	Псэуплэхэм ячыгухэр	4568752,74
154296	01:08:0507037:4	Общественнэ гъэлорышIэн	4849	Псэуплэхэм ячыгухэр	21699614,43

диштэу мы унашъом ия 1-рэ пункт зигугъу кышIырэ чIыгу Iахъым икадастрэ уасэ ехылагъэу къэбархэр гъэфедэгъэнхэу.

4. Мы унашъом кIуачIэ илэ зыхъурэм щегъэжъагъэу мэфышым кыкIоцI Адыгэ Республикэм мылкъу зэфыщытыкIэхэмкIэ и Комитет кадастрэ уасэхэм ягъэнэфэнкIэ ыкIи аукционхэм язэхэщэнкIэ иотдел ащ икопие къэралыгъо регистрациемкIэ, кадастрэмкIэ ыкIи картографиемкIэ Федеральнэ къулыкъум Iэкигъэхьанэу.

5. Официалнэу кызыыхаутырэ мафэм щегъэжъагъэу мы унашъом кIуачIэ илэ мэхъу.

Комитетым итхьаматэу И. П. БОЧАРНИКОВА
къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогум и 4, 2023-рэ ильэс
N 236

Хоккей

Мастер-класс зэхыщагъ

Дунаим ичемпионэу, Урысыем ихэшыпыкыгъэ куп икълэлпчълутэу, НХЛ-м ижъуагъоу Сергей Бобровскэм хоккеистхэм апае мастер-класс Мыекъяупэ щызэхыщагъ.

Урысыем ихэшыпыкыгъэ командэ икълэлпчълут клэлэцылкхэм адэгущыагъ, хоккей узэрэшлэшт шыкълэмкълэ адэгощагъ, ягъусэу сурэт зытыраригъэхыгъ.

Сергей Бобровскэм гъэхъагъэхэр ышлэу зыщыригъэжъагъэр Новокузнецкэ и «Металлург» ары. 2014-рэ ильэсым Урысыем ихэшыпыкыгъэ куп хэтэу дунаим ичемпион ар хъугъэ. Ильэс 34-рэ зыныбж урысые спортсменыр командэу «Флорида Пантерз» зыфилорэм пае США-м джыдэдэм хоккей щешлэ.

«Хоккеим зызэрэрагъэушъомбгъурэр, клэлэцылкхэм ар зэрэшлэгъэшлэгъоныр, сыкызыэрэшлэгъырэр, кыздэгущылэнхэм

зэрэтемыщыныхъэхэрэр, анэ лъдэу мылым зэрэтехъэхэрэр лъэшэу сигуап», — кытитыуагъ Сергей Бобровскэм.

Зэнэкъокъухэр

Шыхэмкълэ кыызэпэчъагъэх

Шыкълэгъэчъэнымкълэ Урысыем ипервенствэу ильэс 18 — 20 зыныбж спортсменкэхэр зыхэлэжъагъэхэм кълэбэртэешэу Таирэ зыгълорышлэщтыгъэ Тембот Динэ щатеклуагъ.

Пшъашъэр Адыгэ Республикэм ыцлэклэ зэнэкъокъухэм ахэлэжъагъ. Километри 120-р сыхъати 7-рэ такык 58-кълэ ащ кычъыгъ.

Я 2-рэ чыплэр зыубыты-

гъэр Московскэ хэкум шыц Анна Коршуновар ары. Я 3-рэ чыплэр Москва кыкыгъэ Марианна Гета фэгъэшъошагъ. Зэнэкъокъухэр зыщыклуагъэхэр Московскэ хэкумкълэ

Красногорскэ районым ишы спорт комплексэу «Отрада» зыфилорэр ары. Урысые Федерацием ишълорыхэмрэ Беларусьрэ къярыкыгъэгъэ шыу 83-р ахэм ахэлэжъагъ.

Гандбол

Нэбгырэ пчъагъэ «Адыифым» хэкълэжъыгъ

АКЪУ-«Адыифым» итренер шъхалэу Александр Ревва, АКЪУ-«Адыиф»-2-м итренерэу Яна Усковар, командэм иврачэу Петр Кондратенкэр ыкълэ клубым игенеральнэ пащэу Къудайнэт Мэдждэдэ гандбол клубэу «Адыифым» зэрэхэкълэжъыгъэхэмкълэ макъэ кыгълэу.

Ащ фэгъэхъыгъэу клубым официальнэ нэклубгоу социальнэ хъытыоу ВКонтакте щырилэм кыхъагъ.

Опыт ин, лэпэлэсэныгъэшхо зилэ специа-

листхэр клубым хэкълэжъыныхэр кыызэхэ-кыгъэр джыри ашлэгорэп. Псынклэу специалисткълэхэр ащ кыгъотынхэу тыфэлъало.

Къатхэхэрэм яшлэшлэ редакцием иеплъыкълэхэмрэ зэтемыфэнхэ альэкълэшт.

Нэклубгоу зыгъэхъазырыгъэр БЗЭШУ Асхъад.

Зэхэшыщагъэр ыкълэ кыдзыгъэкълэрэр:

АР-м лъэпкэ Иофхэмкълэ, лэклэб кълэралхэм ащыпсэурэ тильэпкълэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмкълэ ыкълэ кълэбар жъугъэм иамалхэмкълэ и Комитет
Адресыр:
385000
кълэ. Мыекъяупэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер

зълэшылэр:
385000,
кълэ. Мыекъяупэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм кълэихырэр А4-кълэ заджэхэрэ тхъапэхэу зылгъагъэкълэ 5-м емыхъухэрэр ары. Са-тырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлгъэу, шрифтыр 12-м нахъ цыкълунэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкълэгъэкълэжъых.
E-mail: adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъатыгъэр:

УФ-м хэутын Иофхэмкълэ, телерадиокомпани-хэмкълэ ыкълэ зэлъы-лэсыкълэ амалхэмкълэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чълэшлэ гълорышлэп, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кълэ. Мыекъяупэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкълэмкълэ

пчъагъэр
4366
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1191

Хэутыным узчыкълэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Зыщыкълэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шъхалэр
Мэшлэкълэ С. А.

Редактор шъхалэм игуадзэр
Тэу З. Дз.

Пшъэдэкълэжъ зыхъырэ секретарыр
Жакълэмыкълэ А. З.